

Elintarvikkeiden ja eläinlääkinnän valvontaosasto
Elintarvikehygieniayksikkö

Pvm/Datum/Date
10.7.2007

Dnro/Dnr/DNr
5225/900/2007

Kuntien elintarvikevalvontavanomaiset
Valtion tarkastuseläinlääkärit

Eviran ohje 30.3.2006 / 743/32/2006

ELINTARVIKEHUONEISTOJEN LASTAUSPAIKAT JA ELINTARVIKKEIDEN KULJETTAMISEEN KÄYTETTÄVÄT VÄLINEET

Tämä ohje korvaa Elintarvikeviraston ohjeen (Dnro 743/32/2006 30.3.2006) ”Elintarvikehuoneistojen lastauspaikat ja elintarvikkeiden kuljettamiseen käytettävät välineet”.

Lintuinfluenssaviruksen sekä muiden mikrobien esiintymisen mahdollisuus luonnonvaraisten lintujen ulosteissa tulee ottaa huomioon elintarvikehuoneistojen lastauspaikkojen suojaamisessa luonnonvaraisilta linnuilta ja elintarvikkeiden kuljetukseen käytettävien välineiden säilytyksessä ja käsittelyssä. Lintuinfluenssa on eläintauti, joka tarttuu ihmiseen erittäin huonosti. Suomessa lintuinfluenssaa ei ole todettu. Nykymuodossaan lintuinfluenssavirus aiheuttaa erittäin pienen terveysvaaran ihmisille.

Elintarvikkeita koskevissa säädöksissä ei ole esimerkiksi elintarvikkeiden kuljetukseen käytettävien laatikoiden, rullakoiden, karrujen ja lavojen käsittelystä ja säilytyksestä yksityiskohtaisia määräyksiä vaan ne ovat yleisluonteisia ja niiden tulee sisältyä toimijan omavalvontasuunnitelmaan.

Elintarvikeeturvallisuusvirasto Evira pyytää kuntien valvontaviranomaisia kiinnittämään huomiota valvomisissaan elintarvikehuoneistoissa elintarvikkeiden vastaanotto- ja jätteiden käsittelyalueiden puhtauteen ja järjestykseen sekä elintarvikkeiden kuljetukseen käytettävien laatikoiden, rullakoiden ja lavojen käsittelyyn, säilytykseen ja poiskuljetukseen. Lisäksi valvontaviranomaisen on läpikäytävä toimijan omavalvontasuunnitelmasta näiden asioiden kuvaukset ja vastuuhenkilöiden nimeämiset sekä arvioitava toteutuuko toiminta käytännössä esitetyn suunnitelman mukaisesti.

Evira korostaa, että tämän ohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa valvontaa sekä kohottaa kaikkien elintarvikehuoneistojen lastauspaikkojen ja jätteenkäsittelyalueiden sekä elintarvikkeiden kuljetukseen käytettävien välineiden puhtauden merkitystä elintarvikeeturvallisuuden

kannalta. Evira muistuttaa, että tässä ohjeessa esitetyt asiat ovat jo ennuudesta olleet vaatimuksena toimijoille ja kuuluvat erityisesti omavalvonnan hyviin toimintatapoihin. Lintujen ja haittaeläinten aiheuttamien terveysvaarojen estämiseksi on syytä, muun muassa lintuinfluenssan aiheuttaman keskustelun johdosta, että valvontaviranomainen ja toimija käyvät yhdessä läpi tässä ohjeessa kuvattuja asioita.

Lastauspaikat / elintarvikkeiden kuljetusreitit

Lastauspaikkojen/elintarvikkeiden kuljetusreittien siisteyteen ja järjestykseen tulee kiinnittää huomiota. Lastauspaikoilla ei saa säilyttää elintarvikkeita eikä mitään muutakaan, joka saattaa houkutella lintuja ja haittaeläimiä. Lastauspaikkaa ja mahdollisen lastauslaiturin alustaa puhdistettaessa on vältettävä pölyn syntymistä ja sen leviämistä elintarvikkeisiin tai niiden säilytysympäristöön.

Kuljetuslaatikot, rullakot, lavat, ostoskärryt ja –korit

Elintarvikkeiden kuljetukseen käytettävien laatikoiden, rullakoiden, lavojen, ostoskärryjen ja -koriin hygienia ja puhtaus tulee olla huomioitu omavalvonnassa. Kuljetuslaatikoita, rullakoita ja ostoskärryjä ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen. Kuljetukseen käytettävien välineiden säilytyspaikan tulee olla asiallinen ja hyvässä järjestyksessä ja on huomioitava, etteivät linnut ja haittaeläimet pääse niiden kanssa kosketukseen. Mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi muovilaatikoita on pidettävä sisätiloissa. Pestyt, puhtaat laatikot tulee suojata esim. kelmuttamalla kuljetuksen ja säilytyksen ajaksi. Niitä ei tule säilyttää ulkona esim. lastauslaiturilla peittämättä. Ellei laatikoita peitetä, tulee ne säilyttää sisätiloissa. Toimijan on osaltaan kehitettävä järjestelmää, missä tyhjätkuljetukseen käytetyt laatikot ja rullakot sekä kuormalavat kuljetetaan mahdollisimman nopeasti pois elintarvikehuoneistosta.

Jätehuollon järjestelyt / piha-alue

Jätehuollon toimivuuteen ja alueen siisteyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Jätealueita siivottaessa on vältettävä pölyn syntymistä. Jätehuolto tulee liittää omavalvontaan ja alueen siisteydestä vastaava henkilö tulee olla nimetty.

Lintujen pääsyn estäminen elintarvikehuoneistoihin

Lintujen pääsy elintarvikehuoneistoihin tulee estää. Sisälle päässeet linnut on poistettava heti. Valvontaviranomaisen on kiinnitettävä huomiota ovien ja ikkunoiden aukipitämiseen. Jos elintarvikehuoneistossa on pitää ikkunoita auki, on ne varustettava suojaverkolla. Mahdolliset pesäpaikat lastauspaikkojen (katto)rakenteissa tulee selvittää ja toimia niin, että lintujen pesiminen niissä estetään.

Kuolleet linnut

Elintarvikehuoneistosta tai piha-alueelta löytyneet kuolleet linnut on poistettava heti. Kuolleisiin lintuihin ei tule koskea paljain käsin. Linnut voidaan hävittää sekajätteen mukana.

Työvaate- ja käsihygienia

Omavalvontasuunnitelmassa tulee olla huomioitu työntekijöiden henkilökohtaista hygieniaa ja yleistä siisteyttä koskevat asiat. Valvontaviranomaisen on kiinnitettävä huomiota toimintatapoihin ja omavalvonnan yleiseen toimivuuteen.

Kuljetusten omavalvonta

Kuljetuskaluston siisteyteen ja puhtauteen tulee kiinnittää huomiota.

Toimijoiden omavalvontaohjeistusta lintuinfluenssan varalta

Päivittäiskauppa ry www.pty.fi

Suomen Hotelli ja Ravintolaliitto SHR ry www.shr.fi

Suomen kuljetus ja logistiikka SKAL ry www.skal.fi

Lisätietoja

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira vastaa lintuinfluenssan ja muiden eläintautien tutkimuksesta ja torjunnasta. Eviran lintuinfluenssasivustolle on koottu tietoa lintuinfluenssasta, siihen varautumisesta sekä sen esiintymisestä Suomessa

http://www.evira.fi/portal/fi/elamet_ ja_ terve-ys/el_intaudit/lintuinfluenssa/lintuinfluenssa_ ja_ elintarvikkeet/

Maa- ja metsätalousministeriö www.mmm.fi/lintuinfluenssa

Sosiaali- ja terveysministeriö www.stm.fi

Ympäristöministeriö www.ymparisto.fi

Kansanterveyslaitos www.ktl.fi

Valtioneuvosto www.valtioneuvosto.fi

Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) tieteellinen raportti (21.3.2006) koskien mahdollisesti elintarvikkeen välityksellä lintuinfluenssan siirtymistä ihmiseen (*Scientific Report on Food as a possible source of infection with highly pathogenic avian influenza viruses for humans and mammals (21.3.2006)*)

www.efsa.eu.int/science/biohaz/biohaz_documents/catindex_en.html